

راهبرد روسیه در قفقاز

سرپیس قفقاز/خبرگزاری آران
خبرگزاری آران / سرپیس قفقاز :

راديو روسی - اداره کل اروپا و آمریکا

مصاحبه با ماکسیم مینایف ، کارشناس ارشد مرکز مطالعات وضعیت سیاسی روسیه

اهمیت قفقاز برای روسیه همواره مشهود بود و در جنگ ماه آگوست سال 2008 با گرجستان این مسئله بار دیگر آشکار شد . باتوجه به این مسئله شما سیاست و راهبرد روسیه را

در منطقه قفقاز جنوبی چگونه تشریح می کنید؟

به نظر من دولت مدودف همچنان در منطقه قفقاز جنوبی همان خط مشی را دنبال می کند که بلا فاصله پس از تمام جنگ ماه آگوست سال 2008 تبیین شد یعنی در واقع همان سیاست حمایت از مناطق خودمختار سابق گرجستان اوستیای جنوبی و آبخازی ، حفظ وادامه روابط سیاسی - نظامی تنگاتنگ با جمهوری ارمنستان ، حفظ روابط و فضای گفت وگویی نسبتاً با ثبات سیاسی - اقتصادی با جمهوری آذربایجان و در نهایت ادامه مناقشه " خاموش " با گرجستان . در کل سیاست روسیه در این منطقه مبتنی بر عوامل نظامی است تا اقتصادی . بی دلیل نیست که هر سه شریک اصلی روسیه در این منطقه یعنی ارمنستان، اوستیای جنوبی و آبخازی همگی همپیمانان نظامی روسیه هستند . چرا که در خاک این کشورها نیروها و پایگاههای نظامی روسیه مستقر هستند . البته در حال حاضر مناسبات اقتصادی با جمهوری آذربایجان در حال تقویت است . هر چند که این مناسبات چندان هموار و با ثبات نیست . چرا که جمهوری آذربایجان بدنبال متنوع سازی روابط اقتصادی خود است در حالی که مسکو بدنبال کنترل جمهوری آذربایجان به عنوان ابزار خود در عرصه بین المللی است . در واقع روسیه بیشتر بدنبال کنترل توان انرژی جمهوری آذربایجان است . لذا می توان گفت که در کل فعلاً صحبتی از همکاریهای گسترده در این منطقه نیست . به طور کل فعالیت روسیه در این منطقه در واقع برابر با فعالیت سایر قدرتهای جهان در این منطقه به خصوص آمریکا است . دیگر قدرتها و آمریکا نیز در منطقه قفقاز جنوبی بیشتر بدنبال همکاریها و مناسبات نظامی هستند که مهم ترین آن کمکهای نظامی - دفاعی به جمهوری آذربایجان و گرجستان و در نهایت پیوستن آنها به ناتو است . از سوی دیگر آمریکا بازی مشابهی را در قبال ارمنستان نیز دنبال می کند . اروپا در این منطقه سیاست خود را دنبال می کند که تا حدودی متفاوت از سیاست دو قدرت اصلی است که در بالا اشاره شد . در واقع اروپا بر طرحهای اقتصادی در این منطقه تاکید دارد بویژه طرح خط لوله نوباکو . مسلمان" موضع اروپا در این منطقه نسبت به دوبازیگر اصلی یعنی روسیه و آمریکا به مراتب ضعیف تر است . چرا که اروپا فاقد مناسبات و طرحهای نظامی در منطقه است . تاریخ نشان داده است که بدون طرح و همکاریهای نظامی بسختی می توان بر اوضاع و تحولات قفقاز تاثیر گذاشت . دلیل اصلی این مسئله نیز این است که مسائل اقتصادی در کشورهای این منطقه چندان مطرح نیست ولی در عوض به اندازه کافی دارای مناقشات ملی و قومی در این منطقه وجود دارد . مسلمان" در چنین شرایطی چنین مناقشات و مشکلاتی نیازمند به وجود همکاریهای نظامی است . اگر بخواهیم در خصوص تاثیر و موفقیت سیاست روسیه در این منطقه قضاوت کنیم می توان گفت که سیاست روسیه نسبت به سیاست آمریکا ضعیف تر است . در واقع قفقاز از یک منطقه و حوزه نفوذ و منافع روسیه به تدریج تبدیل به منطقه مشکل ساز برای مسکو می شود هم در بخش شمالی آن و هم در بخش جنوبی . مهم ترین دلیل این مسئله این است که روسیه فاقد مناسبات سیاسی و اقتصادی سالم و با ثبات با جمهوری آذربایجان و مهم تر از آن با گرجستان است . در واقع به ظاهر با جمهوری آذربایجان مناسباتی وجود دارد که کاملاً محدود است اما در خصوص گرجستان هیچ گونه مناسباتی وجود ندارد و از سال 2008 تا به حال تمامی ارتباطات بین کشورها قطع شد و هیچ تغییری در این روابط به چشم نمی خورد . در چنین وضعیتی تلاشهای نظامی روسیه در قبال استقرار پایگاههای نظامی در مناطقی که در بالا ذکر شد چندان کافی به نظر نمی رسد . در واقع تلاشهای آمریکا و به طور کلی بازی واشنگتن در این منطقه بسیار قوی تر است و دارای چشم انداز مشخصی است . یکی از دلایل اصلی آن نیز این است که علاوه بر مناسبات نظامی واشنگتن با هر سه کشور اصلی این منطقه یعنی ارمنستان ، جمهوری آذربایجان و گرجستان آمریکا روابط سیاسی خوب و با ثباتی با دارد .

اخیراً اخباری رسیده و منتشر شده است که گویای تلاش روسیه برای تقویت حضور نظامی خود در منطقه قفقاز است . به خصوص این مسئله مربوط به استقرار سیستم های دفاع ضد هوایی اس 300 در آبخازی و فروش دودسته از این سیستم ها به جمهوری آذربایجان است . آیا به نظر شما این مسئله تلاش روسیه برای پرکردن فرصت های از دست رفته است یا مسکو در حال آماده شدن برای روبروشدن با حوادث آتی در منطقه است ؟

بیشتر به نظر می رسد که قصد مسکو قدرت نمایی است به خصوص اگر ما درباره تقویت حضور نظامی روسیه در اوستیای جنوبی و آبخازی توجه کنیم می بینیم که استقرار سیستم های نظیر اس 300 در خاک این مناطق به هیچ وجه از نظر نظامی توجیه پذیر نیست چرا که امکان مناقشه و درگیریهای نظامی شدید در این منطقه وجود ندارد . بنابراین این اقدام یک اخطار به گرجستان است مبنی بر اینکه در صورت هرگونه تحرک علیه مناطق خودمختار از سوی رژیم ساآکاشویلی و یا دیگر سیاست مدارانی که جانشین وی خواهند شد روسیه با تمام قوا از آنها دفاع خواهد کرد . البته روسیه بهتر است که این نمایش قدرت را در مقابل قدرت های واقعی نشان دهد نه جمهوری ضعیف گرجستان . در خصوص مناسبات نظامی با جمهوری آذربایجان به خصوص موضوعی که شما اشاره کردید می توان گفت که مسکو سعی دارد تافرصت های از دست رفته را جبران کند و به نوعی خط مشی را در روابط خود با باکو مشخص کند . چرا که گفت وگو و مناسبات با جمهوری آذربایجان همواره دشوار است . جمهوری آذربایجان به دلیل داشتن منابع انرژی روابط خوبی با کشورهای غربی بخصوص ناتو دارد . کشورهای ناتو هم تسلیحات و تجهیزات نظامی خود را به این کشور می فروشند . در حال حاضر نیز جمهوری آذربایجان در حال مدرن سازی ارتش و تسلیحات خود است بنابراین روسیه قصد دارد در این خصوص سهمی داشته باشد . لذا این معامله برای مسکو مهم است و امکان این را فراهم می کند که روسیه تا حدودی حضور نظامی خود را در جمهوری آذربایجان حفظ کند .

پایان پیام.